

Indikaattori 6: Alkuperäislajien muutos, kalat

Päivitetty: 3/2015, Milja Heikkinen

Kuva: Vimpakoiras hyppää Vanhankaupunginkoskessa. Vimpakannat romahtivat Itämeren alueella erityisesti jokien patoamisen ja vesivoiman rakentamisen myötä. Kun patoja on purettu ja kalateitä rakennettu, kannat ovat uudelleen vahvistuneet. Vuonna 2010 laji luokiteltiin elinvoimaiseksi.¹

Indikaattorin tila Helsinki:

Helsingin alueella elää sekä makean veden että suolaisen veden kalalajeja. Helsingin hallinnollisesta pinta-alasta noin 70 % on merta. Itämeri on murtovesiallas, jonka lajisto ei ole samanlainen kuin valtamerissä. Itämeren lajisto on joutunut sopeutumaan vaihtelevaan suolapitoisuuteen. Helsingin edustalla suolapitoisuus kohoaa harvoin korkeaksi, sillä Tanskan salmien kautta tulevat suolapulssit ehtivät laimentua matkalla ja Vantaanjoki tuo alueelle makeaa vettä. Murtovesille on tyypillistä, että lajirunsaus ei ole yhtä suuri kuin makeissa tai suolaisissa vesissä. Helsingin alueella tehtyjen koekalastusten perusteella sisävesissä esiintyy noin 23 alueelle alkuperäistä lajia ja merialueella 28 alkuperäistä lajia². Osittain samat lajit esiintyvät sekä sisävesissä että merellä. Kun meren ja sisävesien lajit lasketaan yhteen, on eri lajeja noin 41. Osa kannoista, esimerkiksi taimenkanta, on nykyään pääosin istutettua.

Lisäksi Helsingin vesistöihin on istutettu alueelle kokonaan uusia lajeja. Osa istutuslajeista on kotimaisia alkuperäislajeja, mutta osa on tuotu kauempaa, esimerkiksi Pohjois-Amerikasta. Helsingin vesistöistä on tavattu myös joitain esimerkiksi kasvattamoista karanneita vieraslajeja, joista osa saattaa olla haitallisia.³

Indikaattorin pisteytys:

Indikaattoria ei pisteytetä nyt. Nyt saatua tietoa (42 lajia) käytetään myöhemmissä laskennoissa vertailulukuna.

0 pistettä: lajimäärä vähenee tai pysyy ennallaan

1 piste: 1 laji lisää

2 pistettä: 2 lajia lisää

3 pistettä: 3 lajia lisää

4 pistettä: 4 lajia lisää

¹ Tiedot Luonnonvarakeskuksen sivuilta: http://www.rktl.fi/kala/tietoa_kalalajeista/vimpa/

² Lajistotiedot on saatu alaviitteessä 3 mainitusta raportista, sähköpostitse Jari-Pekka Pääkköseltä (Helsingin kaupungin ympäristökeskus, johtava ympäristötutkija) 26.3.2015, Katja Pellikalta (Helsingin kaupungin ympäristökeskus, purot) 6.3.2015 ja Ari Sauralta (Luonnonvarakeskus) 10.3.2015.

³ Haikkonen, A., Helminen J., Vatanen, S., Jaatinen K., Karppinen, P. ja Kervinen, J: Helsingin ja Espoon edustan kalataloudellinen yhteistarkkailu vuosina 2012 ja 2013, Kala- ja vesimonisteita nro 139, Kala- ja vesitutkimus Oy 2014

Indikaattorin seuranta:

Indikaattori lasketaan kalastoseurantojen perusteella. Vuosittaisessa kalataloustarkkailussa tehdään koekalastuksia, poikaspyyntejä ja saaliskyselyjä sekä vapaa-ajan- että ammattikalastajille.

Kalataloustarkkailun toteuttaa Kala- ja vesitutkimus Oy. Helsingin kalastoa tarkkailee valtion taholta myös Luonnonvarakeskus, joka toteuttaa osan tarkkailuista itse ja tilaa osan konsulttityönä.

Yhteyshenkilö (etunimi.sukunimi@hel.fi):

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, Ympäristösuojeluosasto, Helsingin kaupungin ympäristökeskus